

Melanchthon

Spravodaj Združenia evanjelických duchovných ECAV na Slovensku

2/2004

OBSAH

Promptnosť	2
Posolstvo Lutherovej reformácie vo svetle súčasnosti.....	3
Poďakovanie synodálom - moje dojmy zo Synody 2004 a ľútosť... 7	
Synoda - slúžiaca alebo zotročujúca?	9
ROK SYNODÁLNY	
Cirkevné Listy roč. XXVIII. 1914	11
Pripomienky Výboru ZED	12
Bludné nauky posledných dní	16
Mojimi očami	19
Arogancia moci	21
Kauza Mitana alebo komu na tom záleží?.....	23
Ohlas na článok v EPST	25
Lepšie raz skúsiť, ako.....	26

IMPRESSUM

MELANCHTHON: spravodaj Združenia evanjelických duchovných na Slovensku

VYCHÁDZA: nepravidelne pre vnútornú potrebu ZED

REDAKČNÁ RADA: výbor ZED

REDAKCIA: Štúrova 53,
059 35 Batizovce
tel.: 052-788 64 93
fax: 052-788 64 92
e-mail: sitam@stonline.sk

BANKOVÉ SPOJENIE: VÚB a.s.,
pobočka Poprad,
expozitúra Svit,

KORUNOVÉ KONTO: 1679953055/0200,
DEVÍZOVÉ KONTO: 1679809555/0200

Promptnosť

Je rýchla, pohotová reakcia na určité situácie. Vyžaduje si ju doba, nejasné kroky zodpovedných, "pozabudnutie" na transparentnosť, rýchly sled udalostí, nedôsledné, či nesprávne "hasenie" problémov apod. To všetko vyžaduje pohotové jednanie a rýchle informovanie. Presvedčame sa, že v cirkvi (aspoň v tej našej) to nie je ľahké. Toto číslo spravodaja je neúplným a "nepromptným" sumárom udalostí, ktoré hýbali dňami za posledných pár mesiacov. Chýbajú mnohé reakcie, vyjadrenia, názory. Mnohé odzneli vo verbálnej rovine. Potrebujeme promptné reakcie, komentáre, verejne vznesené otázky, na ktoré sa očakávajú jasne formulované stanoviská a vysvetlenia. Také, pri ktorých by nebolo nutné konštatovať, že niekto má "málo informácií". Na webovej stránke ECAV sa síce ponúka možnosť dávať otázky na vedenie cirkvi, no zároveň sa nepochopiteľne poznamenáva, že odpoveď dostane iba ten, kto sa pýtal. Otázka ani odpoveď teda nebudú zverejnené. Prakticky to znamená, že ak má 100 ľudí rovnakú otázku, každý z nich dostane odpoveď osobne. Absurdné! Vedenie cirkvi deklaruje promptnosť v osobnom informovaní! Spoločenstvo cirkvi si žiada viac...

Ani v tomto čísle nie sú všetky informácie. Celé dianie v našej cirkvi, už či ho niekto pomenuje ako napäté, či "veliké nedorozumenie", alebo dokonca choré, by si zaslúžilo hlbšiu analýzu. Lenže pri, dúfajme, promptnom fungovaní na zboroch sa nám nedarí s patričnou rýchlosťou reagovať na ďalšie dianie. Zostáva iba konštatovanie: Dostali sme sa do situácie, keď zodpovední v cirkvi sa vzdávajú službe a práci, ktorá pomáha dole na cirkevných zboroch. Tam, kde je cirkev. V tejto súvislosti neprináleží biblické slovo "neužitocní služobníci".

Aj toto číslo zostane historickým dokumentom doby. A história si na našu "promptnosť" nepotrpí...
Ján Matis

Posolstvo Lutherovej reformácie vo svetle súčasnosti

Na Lutherovu reformáciu je možné nájsť niekoľko rovín pohľadu. Inak bude veľké európske celospoločenské hnutie začiatku 16. storočia hodnotiť sociológ, inak politický vedec a iné dôrazy uvedie teológ. Ten náš pohľad bude najskôr pohľadom posledne zmieňovaného. To, že rozsah tohto článku nám neumožní zaoberať sa témou hlbšie, nech nás neodradí od premýšľania nad tým, aké odpovede nám skrývajú nasledovné otázky: Aké boli piliere Lutherovej reformácie? Čo stálo v popredí jeho náboženského reformačného úsilia? Na akých vieroučných základoch stojí Lutherova reformácia?

Znovuobjavenie Písma – východisko reformácie

Začnime asi tým, že Lutherova reformácia nanovo objavila bibliu. Biblia sa pre ňu stala v nasledujúcich storočiach ukazovateľom cesty k obnove cirkvi. Čo však bolo tým Lutherovým novým? Je potrebné povedať, že pred reformáciou stála biblia nesporne v najvyššej úcte. Všetka kultúra bola presycovaná biblickou tradíciou. Luther ako prekladač biblie nebol zďaleka jej prvým prekladačom. V jeho dobe existovalo viac než 70 rôznych nemeckých prekladov. Rozhodujúcim je tu však duch nového porozumenia Biblie, s ktorým Luther prichádza.

Čo bolo impulzom, to dnes neviem. No je tu potrebné poukázať na neobyčajne silnú vášeň, s ktorou Luther osobne pretrpel **otázku po svojej existencii tvárou v tvár Bohu**, vášeň, s ktorou túto otázku nasmeroval ako otázku Biblii a tak ju previedol do svojho neobyčajne intenzívneho zaoberania sa ňou.

Podľa Lutherovho vlastného svedectva sa celý tento zápas sústredil na zmysel jediného obrazu – spravodlivosť Božia – ako sa vyskytuje v modlitbe Žalmu 31: „Zachráň ma svojou spravodlivos-

ťou!“ (v. 2), tak ako aj v úvode listu Rimanom: „že v evanjeliu sa zjavuje spravodlivosť Božia“ (1:17). Po objasnení tohto biblického obrazu preňho celé Písmo zrazu získalo novú tvár. Luther objavil hermeneutický kľúč, ktorým je možné porozumieť Písmu. Až v tomto okamžiku totiž Luther Písmu skutočne rozumie.

Písmo, to je bohatá myšlienková a štylistická rôznorodosť. Zďaleka to nie je myšlienkový monolit – kniha jedného autora, názorovo a myšlienkovy zjednotená. Tým kľúčom k porozumeniu toho obsahovo rozmanitého sveta biblie je **Kristus**. V ňom je oná **spravodlivosť, s ktorou k nám Boh prichádza v zvesti o evanjeliu**. Vďaka Nemu má Luther Bibliu pred očami ako jeden celok. Vďaka Nemu má ona preňho len jeden obsah.

Kristus je Pánom Písma, On je ten, ktorý otvára jeho význam, On je však i ten, ktorý ho pevne určuje. Nie ľudská svojvôľa, ktorá by chcela bibliu klerikálne, alebo blúznivo vládnuť.

Vidíme, že biblia je pre Luthera autoritou. Luther nechce hovoriť nič než to, čo počul z Písma svätého. Jeho teológia nechce byť ničím iným, ako výkladom Písma. Nerobí takmer krok bez

toho, aby svoje tvrdenie neodôvodnil Písmom. Luther nechce byť nič viac než poslušným poslucháčom a žiakom Písma. A presne to isté vyžadoval od cirkvi. Cirkev môže a smie učiť a hlásať len to, čo je možné odôvodniť Písmom. Písmo má bezpodmienečnú autoritu. Na tejto pôde stojí Lutherovo učenie.

Kristus – kľúč k výkladu Písma

Luther hovorí, že Písmo sväté je nutné vysvetľovať z jeho centra – Krista. Čo sa tým konkrétne myslí? Luther vidí v Kristovi evanjelium o slobodnej milosti Božej. Výlučne na nej je závislé spasenie. Skrze túto spásu prinášajúcu Božiu milosť možno vysvetľovať celé Písmo. To je takzvaná kristocentrická, či evanjeliocentrická interpretácia Písma. Písmo sa musí vysvetľovať z evanjelia o ospravedlení prijatého jedine vierou. Pretože Kristus je Pánom a nie otrokom Písma. „Kto by chcel postaviť Písmo proti Kristovi, ako Pánovi Písma, proti tomu by sme museli postaviť Krista samého,“ hovorí Luther. Písmo nemôže byť v rozpore s Kristom, svojím Pánom. Tam, kde by sa tak stalo, musíme takéto miesta Písma považovať za nepravé.

Je zaujímavé, že Luther sa nebál už na svoju dobu kriticky pristupovať k Písmu, nakoľko ho nepokladal za poslednú autoritu. Tou poslednou autoritou – kľúčom k tejto kritike je preň Kristus ukrižovaný a vzkriesený. Ním pomeriaval Luther posolstvo jednotlivých kníh bibliie.

Zákon a evanjelium

– pod slovom Božím rozumel Luther vždy tieto dve veci. Tieto dve roviny Božieho slova žijú v Písme spolu, koexistujú a dopĺňajú sa. Nielenže ich nemožno od seba odtrhnúť, musíme ich zároveň zreteľne odlíšiť a každému nechať platnosť v sfére svojho pôsobenia. Oni musia žiť vo vzájomnej vyváženej a rov-

nováhe. Nikdy nie zákon bez evanjelia, nikdy nie evanjelium bez zákona. Zákon a evanjelium sú v biblii dvoma stranami tej istej mince.

Zvesť evanjelia nemožno pochopiť bez správneho porozumenia tomu, čo je to zákon, nakoľko zákon predchádza evanjelium. Ak sa zbavíme zákona, zbavíme sa tak i Krista, lebo ak nebude zákon, nebudeme vedieť, kto je Kristus a na čo je nám dobrý, čo pre nás urobil, keď zákon naplnil. Ak chce človek správne poznať, čo je to naplnenie zákona, a teda ak chce Krista správne pochopiť, musí vedieť, čo je zákon a čo je jeho naplnením. K tomu dôjdeme vtedy, keď zistíme, že sami od seba zákon nenaplníme, a tak sa stávame dlžníkmi hriechu a smrti. Preto je potrebné ponechať v cirkvi učenie o zákone, lebo bez toho by sme nemohli ponechať ani Krista. Treba tu povedať, že Luther na tomto mieste neobhaja zákon, ale Krista. Ak totiž odstránime zákon, potom i základnú tézu kristológie, že Kristus učinil zadosť za naše hriechy.

Nové preformulovanie ľudskej podstaty

Učenie jeho doby vychádzalo z predpokladu, že človek je vo svojej podstate dobrý, má vôľu uskutočňovať dobro, len prostredie a vonkajšie okolnosti mu v tom bránia. Preto potrebuje pomoc k tomu, aby svoje predsavzatie mohol uskutočniť. Túto pomoc dostáva z milosti, ktorú mu ponúka Kristus. Keď ju človek prijme, stáva sa schopným splniť požiadavky Božieho zákona. Na tomto mieste sa stáva milosťou ľudskou kvalitou.

Luther zásadne nesúhlasil s takýmto chápaním milosti u Krista. Uznával síce, že človek môže vykonávať mnoho dobrého, no nemôže zmeniť svoju vôľu, ktorá je vždy poznačená hriechom a nesie na

sebe pečať sebestva. Človek koná dobro, ale vždy z vypočítavosti, lebo chce niečo dosiahnuť. Napokon aj veriaci človek koná dobro, aby dosiahol spasenie. Tak narastá jeho pýcha a on stojí v centre. Tu sa z milosti stáva nová forma zákona. Toto pochopenie je však v rozpore s evanjeliom – radostnou zvesťou o tom, že Kristus vyplnil za nás zákon a stal sa našou spravodlivosťou.

Tam, kde sa požaduje od človeka milosť a viera v Krista, tam sa robí z milosti nový zákon. Dôsledkom je zničenie evanjelia. Preto je nutné správne rozpoznať poslanie zákona a evanjelia a správne ich rozlišovať.

Cieľ zákona

Aký je teda cieľ zákona? Cieľom zákona nie sú skutky, hoci zákon požaduje skutky. Cieľom zákona je priviesť človeka k poznaniu hriechu a tak k hľadaniu pomoci u milostivého Boha. Je to práve zákon, ktorý nás vedie k správne sebapoznaniu, je to on, ktorý nás zbavuje ilúzie, namyslenosti a sebaklamu. Nejde tu o poznanie, ktoré nám môže sprostredkovať psychológia. Tu ide o radikálne odhalenie ľudského vnútra, takže človek stráca vieru v seba.

Zákon nemôže vytvoriť to, čo požaduje, nemôže pretvoriť človeka, nemôže mu darovať Ducha, ktorý by mu dal nový život. Zákon nás však privádza k takému poznaniu hriechu a seba, že sa nám v jeho svetle javí úplná jednota hriešnika a hriechu. Hriech je životným elementom môjho „ja“, zákon je hranica, na ktorej sa s týmto hriešnym človekom stretá Boh. Je to hranica smrti toho človeka, ktorý je celým svojím zameraním Božím nepriateľom. Luther označuje tento, zákonom Božím poznaný a objavený hriech, za dedičný hriech, teda hriech

v jeho vzniku, v jeho pôvodnej existencii. Takto chápaný dedičný hriech nás upozorňuje na to, aby sme skúmali, odkiaľ vznikol hriech, kde sa on rodí, čo je jeho pôvodom. A Luther poukazuje na to, že tento bod, kde človek pochopí, odkiaľ sa hriech vynára, je naše vlastné ja.

Evanjelium

Zákon, to však nie je celé Božie slovo. Vedľa neho stojí evanjelium ako jeho oslobodzujúci protipól. Obsahom evanjelia je Božie zaslúbenie v Kristovi. Ono zvestuje, že všetko, čo zákon žiada, sa už uskutočnilo v Kristovi. Zákon a evanjelium stoja príkro proti sebe. Zákon žiada čisté srdce a dokonalú poslušnosť. Evanjelium zvestuje prijatie hriešnika pre Krista. Evanjelium tak pozbavuje zákon platnosti. Ospravedlnenie hriešnika sa deje proti, nie skrze zákon. Sme tak vlastne vyzývaní uveriť evanjeliu taktiež proti zákonu. Zákon nás zasahuje v našom svedomí a my potrebujeme proti svedomiu, ktoré je právom obžalované, (u)veriť v odpustenie hriechov.

Ospravedlnenie

Luther o ospravedlnení jedine milosťou povedal, že je to článok, na ktorom stojí a padá celá cirkev, na ktorom stojí a padá celé kresťanské učenie. Sme hriešnici ospravedlnení jedine Božou milosťou pre zásluhy Ježiša Krista bez vlastných zásluh – vierou. Milosť Božiu prijíma hriešnik vierou. Toto učenie je vyjadrené trojnásobnou sola: sola gratia, sola redemptione Christi, sola fide (jedine milosťou, jedine Kristovým vykúpením, jedine vierou).

Opäť nám tu vlastne rezonuje pôvodná Lutherova otázka – ako môže človek obstáť pred Bohom. Článok o ospravedlnení nie je vlastne nič iného, ako správne pochopená viera v Krista. Viera, že

Kristove zásluhy nám darovali spravodlivosť, ktorá je v skutočnosti Jeho vlastnou spravodlivosťou. Pre nás je to spravodlivosť cudzia – spravodlivosť, ktorá nám je vo viere darovaná. Kvôli nemu sme boli ospravedlnení, či sme vyhlásení za spravodlivých.

Spravodlivosť prijímame vierou – dôverou, že v Kristovi a v jeho diele spoznávame a uchopujeme Božiu lásku. Veriť znamená prijímať Boží milostivý rozsudok. Viera sa odvažuje žiť pred Bohom z ničoho iného, len jedine z Jeho milosrdenstva. Je to omnoho viac ako len presvedčenie o skutočnosti spásy bez vzťahu k vlastnej osobe. Je to totiž čosi osobné – je to osvojenie si Božieho diela, ktoré sa stalo pre mňa a kvôli mne.

Nestačí však povedať, že viera prijíma ospravedlnenie vo viere, je potrebné povedať konkrétnejšie – ospravedlnenie sa prijíma vierou, to znamená v podobe viery. Viera, to je Božie dielo a Boží dar. Boh ospravedľňuje človeka tým, že mu daruje vieru.

Nový pohľad na človeka

Simul iustus et peccator (Spravodlivý a hriešny súčasne) je známou Luthеровou formulkou. Kresťan je súčasne ospravedlnený, ako i hriešny. Je ospravedlnený skrze odpustenie hriechov, skrze Boží rozsudok, ktorý ho prijíma skrze Krista ako spravodlivého, a je súčasne hriešnikom sám v sebe, vo svojej ľudskej existencii. Spravodlivý a hriešny – to platí vždy v rôznom pohľade. Jedno pri pohľade na Boží prísny súd, druhé pri pohľade na Božiu veľkú milosť. Alebo ináč: to prvé, keď sa človek díva sám na seba, to druhé, keď sa díva na seba skrze Krista, ktorý ho zastupuje. Tak to trvá po celý život. Tento paradox nemožno pochopiť rozumom. Ide tu o vyjadrenie trvalého boja v živote veriaceho. Nakoľko totiž žije Kristus skr-

ze vieru v človeku a človek v sile Svätého Ducha bojuje proti sebe a starému človeku, je človek spravodlivý. Nakoľko však ostáva ešte telom, či v tele – vo svojej starej prirodzenosti, ktorú je potrebné premáhať a umŕtvovať, zostáva hriešnikom. Takto pochopené „spravodlivý a hriešnik súčasne“ neznamená dvojité, súčasné absolútne určenie, ale bojovú koexistenciu spravodlivého a hriešneho človeka, v jednej bytosti počas celého života. Luther došiel k tomuto objavu na základe 7. kapitoly Rímanom a považoval to za oslobodzujúci objav. Ak totiž veriaci človek pochopí, že spravodlivosť a hriech sú v ňom naraz, nemusí sa obávať, že hriech ho privedie k úteku pred Bohom. Človek síce žije ešte v prítmí a tiene zápasia s lúčmi svetla, no nie je to však prítmie odchádzajúceho dňa, ale brieždenie sa nového rána. Hriech je na ústupe, pretože prehral boj. Prichádza nová spravodlivosť a my žijeme už v nádeji na jej príchod.

Nový pohľad na cirkev

Pre Luthera nie je cirkev v prvom rade pojmom sociologickým, ale teologickým. Cirkev totižto nevzniká tým, že sa spoja jej údy, ale tým, že Boh prehovorí Slovom a sviatosťami. Teda je to opäť Božie dielo, nie vôľa človeka, ktoré konštituuje cirkev. Cirkev nemá v prvom rade čo do činenia s osobami, či už sú to biskupi, alebo svätí. Jedine slovo Božie tvorí cirkev. Ona je totiž Kristovou cirkvou. Kristus je ten, ktorý ju nikdy neopustí.

Luther rozlišuje medzi skrytou a viditeľnou cirkvou, medzi cirkvou telesnou a duchovnou. Kristova cirkev je neviditeľná, preto je predmetom viery. Ako sa Boh skryl v Kristu, aby v skutočnom živote konal svoje dielo, tak aj cirkev je v skutočnosti života skrytá. Cirkev sa skrýva v cirkvi, lebo aj sám svätec je len čiastočne svätý a čiastočne hriešny.

Cirkev je dcérou Slova, v žiadnom prípade nie jej matkou. Tam, kde sa stratí Slovo, tam už niet pravej cirkvi.

Záver

Ako evanjelici máme všetky dôvody na to, aby sme dnes vážne premýšľali o tom, či sme evanjelikmi len podľa mena a či naopak, vo svojej podstate. Zopár akcentov tohto článku pred nás kladie zaujímavé otázky, ako napríklad:

Aký je náš pomer k biblii? Kde je jej miesto? Nestala sa nám cudzou?

A keď s ňou na širokej laickej úrovni začíname pracovať, aký kľúč k jej výkladu používame? Čítame ju fundamentálne, alebo kristocentricky?

Ako rozumieme zákonu a ako posolstvu evanjelia, a hlavne v akom vzájomnom pomere oni vedľa seba existujú? Je pre nás Písmo zdrojom zákonom inšpirovaného moralizovania, alebo máme naopak osobný problém vidieť v ňom aj posolstvo zákona?

Môžeme povedať, že stredom nášho kresťanského svedectva je Kristus, alebo sa nám náš svetonázorový obzor zahmlil v rovine abstraktného Boha, tak ďaleké-

ho a nejasného, ako je všetko transcendentné?

Dívame sa na ľudskú existenciu ako takú, ktorá je vo svojej podstate dobrá? Ako hodnotíme dobro, ktorého sme my ľudia schopní?

Ako rozumieme tomu, že človek je hriešny a spravodlivý súčasne? Ako sme sa osobne vysporiadali s touto skutočnosťou?

Ako rozumieme tomu, čo je to cirkev? Je ona viac sociologickým organizmom – komunitou, alebo Božím dielom? A čo s otáznymi praktikami v cirkvi a jej vedení?

To sú niektoré z otázok, ktoré si ako pisateľ tohto článku osobne kladiem. A sú to otázky, ktoré kladiem i Vám, čitateľom. Nech nám Duch Otca a jeho Syna dovolí nanovo porozumieť posolstvu tej starobylej knihy, na ktorú sa, verím, že ešte stále v nádeji obraciame. Som presvedčený, že Lutherov spôsob jej interpretácie je správny a preto stojí za to sa k nemu obracať s našou snahou o porozumenie.

František Korečko

Kaplán Slovenského ev. a. v. cirkevného

zboru v Prahe ECAV v ČR

E-mail: fino@pobox.sk

Podakovanie synodálom - moje dojmy zo Synody 2004 a ľútosť

„Synoda 2004 vo mne vyvoláva veľkú vďačnosť voči Pánu Bohu a posilnenie vo viere. Po „čiernej Synode 2003“, keď mnohí hlasovali za protiústavné zákony, pričom si zrejme neuvedomili, že tým narušajú demokratické princípy ECAV na Slovensku, na ktoré sme boli po stáročia hrdí a ktoré nám mnohí dodnes závidia, na Synode 2004 to už bolo iné.

O päť rokov sa do programu rokovania Synody dostali aj závažné zákony týkajúce sa života cirkevných zborov,

bez toho, aby zbory boli o týchto zákonoch informované a mohla prebehnúť o týchto závažných zamýšľaných zme-

nách diskusia. Ďakujem synodálom, ktorí boli prezieraví a týmto návrhom neumožnili vstup do života ECAV. Jedným z takýchto návrhov bol aj návrh prestavby Synody. Stáročia zaužívané paritné zastúpenie – rovnaký počet ordinovaných a neordinovaných – niekomu prestáva vyhovovať. Zmena očakávala bezdôvodné zvýšenie počtu neordinovaných oproti ordinovaným.

Ďalším závažným návrhom týkajúcim sa organizačnej štruktúry bol návrh zmeny zloženia Generálneho presbyterstva.

Nieкто navrhol rozšírenie GP o zástupcov diakonie, VMV, atď. a zároveň vylúčenie zástupcu ZED. Nadobúdám dojem, že ordinovaní sú v súčasnosti pre niekoho v gremiách ECAV nežiadúci.

Zaujímavá bola snaha spochybníť obsah správy predsedu Vieroučného výboru. Som rád, že synodáli majú pevné luteránske korene a stotožnili sa s obsahom správy v plnom znení aj s otáznikmi, ktoré nastolila, ako napríklad: Účasť člena predsedníctva ECAV na Ďakovnej púti do Ríma, obsahom modlitby k matke Božej, ku ktorej sme boli vyzvaní v oficiálnej korešpondencii z Generálneho biskupského úradu v podvečer vstupu do Európskej únie, alebo pôsobenie ordinovaného ECAV súčasne v inej cirkvi, ktorá uznáva 7 sviatostí.

Témou Synody bolo šafárenie. Podľa môjho osobného názoru kompetentní, ktorí Synodu pripravovali, túto úlohu nezvládli. Okrem skonštatovania ako fungovalo financovanie cirkvi predtým, ako sa o nás začal starať socialistický štát, nezaznel zmysluplný návrh na riešenie tejto problematiky. Tu chcem vysloviť ľútosť. Nezaznela ani jasná správa o stave účtov a kresťanských spôsoboch prerozdelenia cirkevných finančných prostriedkov. Nie je únosné, aby riaditeľ GBÚ zará-

bal približne štvornásobok platu farára. Je to neprimeraná, umelo držaná diskriminácia, ktorá je neutržateľná.

Malebná príroda pod Ďumbierom kontrastovala so zjavne nevyhovujúcou miestnosťou, v ktorej prebiehalo hlavné zasadanie Synody. Počtom ľudí predimenzovaná miestnosť neposkytovala možnosť kvalitného dýchania ani po otvorení okien a úzka miestnosť neposkytovala slobodu pohybu. Boli sme si blízki, ale viac priestoru by neškodilo.

Verím, že priestor, v ktorom sa uskutočnila budúcoročná „predvolebná“ Synoda, umožní účasť širokej evanjelickej verejnosti, ktorú zaujíma dianie v ECAV.

Takto som chcel poďakovať synodálom za ich postoje v prvý deň rokovania.

Na druhý deň, nakoľko zástupca ZED nemá riadny hlas, som odišiel s dobrým pocitom za svojimi zborovými povinnosťami.

Studenou sprchou pre mňa bolo, keď som otvoril obálku s novými zákonmi zo Synody 2004. Opäť nechutné feudálne zákony. Nieкто tu chce držať pevne opraty a plieskať bičom ponad hlavy.

Vážení synodáli, (prepáčte mi vy, ktorí ste hlasovali proti), beriem späť svoje poďakovanie a nezostáva mi nič iné, len vyjadriť ľútosť. Ľútosť nad neznalosťou:

- reformačných princípov (všetka moc v cirkvi pochádza od zborov a hlavnú a jedinou má jej hlava Ježiš Kristus a nie pápež so svojimi grémiami);
- biblických princípov – *kto chce byť najväčší, nech je služobníkom všetkých* (funkcie ECAV majú úlohu služobnú a nie na vládnutie, manipulovanie a ponižovanie tých, ktorí dali voľbou svoju dôveru jednotlivým funkcionárom);
- základných ľudských princípov slušnosti – ak pre niekoho niečo pripravujem

a on mi delegoval moc rozhodovať, dám si námahu s ním o tom hovoriť.

Mnohé zákony Synody transformujú ECAV na Slovensku na Rímsko-katolícku cirkev, kde už dlhé storočia ide o moc a panstvo nad dušami. Nie, ďakujeme. Nestojíme o gottwaldovskú rétoriku, ani o uznanie Vatikánu.

Dedičstvo otcov, ich krv a životy si vážime. Ten, komu duch a tradícia ECAV nevyhovujú, urobí najlepšie, keď odíde. Sú spoločenstvá, kde vládne duch, akého chcete vniesť do ECAV.

Dostávam listy, viacerí už vystúpili z ECAV kvôli takýmto praktikám.

Prosím všetkých, ktorým vadí súčasný stav ECAV na Slovensku, aby nerezignovali, neodchádzali. Odchod je veľmi rýchle riešenie, ale v tomto prípade znamená prehru. Chcem vás vyzvať k modlitebnému zápasu a obživovaniu našich reformačných základov založených na Božom slove. Buďte pokojní, pevní vo svojich postojoch a vyznávajte hlasno:

„Čo je naša ľudská sila? Sama nás nezachráni, máme však od Hospodina štít v každom bojení. Pýtaš sa, kto je ním? Ježiš Boží Syn, Ten zachránil svet, iného Boha niet, On napokon zvíťazí!“

Ján Meňky, predseda ZED

SYNODA

- slúžiaca alebo zotročujúca?

Ked reformačné hnutie v západnej cirkvi ukázalo svoju opodstatnenosť a vitalitu, začali na našom území vznikajú mnohé cirkevné zbory s evanjelickým zmysľaním. Už hneď na začiatku naši otcovia pochopili, že spoločenstvo cirkvi nemôže existovať živelné. Potreba spoločného postupu vo veciach vieroučných a praktických viedla ku zvolávaniu synodálnych stretnutí (Žilinská, Spišsko-podhradská...). Rozhodnutia týchto stretnutí riešili to (aj keď nie bez problémov), čo bolo všeobecnou potrebou cirkvi. Teda problém, ktorý sa riešil, vyrástol z prirodzenej potreby cirkevného života a nebol umelo implantovaný do diania synody. Tak mohli byť rozhodnutia synody, aj keď nie všetkými stopercentne prijaté, službou pre cirkev a mohli ju posunúť v jej živote kúsok dopredu. Brzdou pre cirkev boli chvíle, keď sa takýto najvyšší zákonodarný orgán (v minulosti Generálne konventy) zneužíval na osobné,

národné, politické ciele a rozhodnutiami sa vzdával vieroučnému základu cirkvi. Žiaľ aj takéto prípady história našej cirkvi pozná. Na ilustráciu stačí možno spomenúť problém maďarizácie v cirkvi v 19. storočí, zjednocujúce snahy grófa Zaya medzi luteránmi a kalvínmi, kde sa svetská idea jednotného národa povýšila nad vieroučné otázky a záujmy cirkvi, alebo stačí oprášiť si spomienky na obdobie socializmu, kde sa cirkev nechala zneužiť na politické ciele (KMK, Teológia tvárou k životu...). Zákony, ktoré z takýchto snáh v cirkvi vzišli, sa stali reťazou, ktorá spúťavala jej telo, ale časom, aj keď to stálo mnoho úsilia, sa ich cirkev dokázala vždy zbaviť.

Aké sú tie naše synody v súčasnosti? Toho roku som sa mal možnosť zúčastniť na našej synode a nemôžem sa zbaviť pocitu, že sme sa z minulosti veľmi nepoučili. Možno preto, že z tej „červenej“ ešte veľmi veľa zostalo v hlavách niekto-

rych synodálov. Výrok na synode „cirkev si rozvracať nedáme“ sa smutne podobá na Gottwaldov „republiku si rozvracať nedáme“, alebo ak prekvapujúco nezíska zákon na zmenu ústavného zákona dostatočný počet hlasov, tak sa toto hlasovanie nazve „zmätočným“ a treba hlasovať ešte raz, veď možno na druhý pokus pochopia aj ostatní, ako to malo byť správne.

Veľmi ma mrzí, že sa na synode pretláčajú záujmy osobné nad záujmy cirkvi. Dnes akoby sa stalo módou rozhodovať o cirkvi bez cirkvi. Veď ako je možné, že rozhodnutia, zákony alebo nariadenia, ktoré menia tvár cirkvi, neprejdú najprv v cirkvi diskusiou. A ak už prejdú, prečo sa výsledky diskusie neberú do úvahy? Kto v cirkvi diskutoval o „Spoločnom vyhlásení“ podpísanom v Augsburgu, o dohode o krste, o lekcionári, o reštrukturalizácii....atď.? Nie je ekumenický projekt „Jednota v rôznosti“ novodobou „zayovskou“ úniou, len trochu na iných princípoch, kde maďarizačnú politiku vystriedala cirkevná? A čo tam po biblickej vierouke, hlavná je novodobá idea jednoty. Ak sme takto naprogramovaní, potom nie je problém „chváliť Pána, že nám dal Máriu-Božiu i našu matku, ktorej môžeme zveriť našu budúcnosť. Ona vedie naše národy k Bohu“, nie je problém, že kňaz našej cirkvi je zároveň kňazom husitskej cirkvi, vraj bol na hosťovaní s požehnaním ECAV. Až do synody som nevedel, že cirkev je športový klub, ktorý môže posielat' na „hosťovanie“ do inej cirkvi, hoci má iné učenie. Len stále si lámam hlavu, prečo hosťovanie nebolo umožnené Madudovi, Lešfanovi, Vaškovi a Havrilovi? Žeby sa neboli s menšinovými cirkvami dohodli na prestupnom? Mrzí ma, že namiesto pokorného priznania si chyby, synoda žehliac prijme ďalšie zvláštne rozhodnutie, že „hosťovať“ sa

môže v rámci členských cirkvi Leuenbergskej konkordie. Otázka je, či sa tá prilepená záplata skoro neodlepí a vieroučná diera bude ešte väčšia.

Schválila sa „Predordinačná prax“. Pred synodou sa na túto tému v seniorátoch diskutovalo (vtedy to malo síce trochu iný názov). Deväť seniorátov bolo proti. Ale koho dnes vo vedení zaujíma názor cirkvi? Zmení sa trochu názov, GP-ečko to odklepne a synoda schváli. Trochu zaklameme, ale čo na tom, účel svätí prostriedky. Projekt sa prezentuje ako veľká túžba študentov teológie, hoci pri rozhovore s niekoľkými mi to žiaden nepotvrdil. Aj ochota zborov prijať takýchto praktikantov sa trochu prifarbí (na zozname zborov ochotných prijať praktikantov boli aj dva, ktorých súhlas GBÚ nemalo) a potom prečo nepožehnať dielu, ktoré tak všetci chcú. Pre mňa však stále ostáva otáznou: ako je to v súlade s našimi vierovyznávačskými spismi (AV, č.14), ako môže byť praktikant v pracovnoprávnom vzťahu s ECAV ako duchovný, ak nie je vysvätený a ako môže mať právo nosiť bohoslužobné rúcho. Či nie je bohoslužobné rúcho symbolom úradu v cirkvi? Dostáva úrad v cirkvi človek ordináciou alebo pracovnou zmlouvou?

Chvála Pánu Bohu, že neprešli zákony, týkajúce sa majetku v cirkvi. Mal som pocit, akoby boli šité iba na majetkový problém v Bratislave. Autor týchto zákonov asi nedomyslel, akú by to spustilo reakciu v cirkevných zboroch, ak by mali svoj majetok postúpiť vyššej COJ. Aj keď tieto zákony neuzreli svetlo sveta, predsa mi je ľúto, že existujú také nálady v ECAV, ktoré nerešpektujú skutočnosť, že cirkevný zbor je právny subjekt.

Aká je teda tá naša synoda? Slúžiaci alebo zotročujúca? Dať čiernobielu odpoveď by iste nebolo správne a urážalo by

to mnohých svedomitých členov synody, preto nechám, aby si každý na túto otázku zodpovedal sám. Túžim však po tom, aby sa na synode odzrkadľovali skutočné potreby cirkvi. Aby sa nevnášal právny a vieroučný chaos do cirkvi. To sa dá

dosiahnuť iba tak, že každý kompetentný bude držať prst na tepne tela cirkvi, aby bol v obraze, aký tep ňou pulzuje. Tak nám Pán Boh pomáhaj.

*Vypracoval: Mgr. Slavomír Sabol
ev.a.v. farár v Bystrom*

Prestupový kalendár na hostovanie v iných cirkvách sa uzatvára DD.MM.RRRR!

Bližšie informácie o podmienkach poskytnie prestupová komisia.

– ROK SYNODÁLNY

Cirkevné Listy roč. XXVIII. 1914 str. 1

Bratia a sestry,

Miesto svojho komentára k tohoročnej synode dovolil by som si Vám znovu poskytnúť na prečítanie úryvok z článku z Janoškových CL z roku 1914, teda z obdobia, kedy sa vtedajšie vedenie cirkvi rozhodlo znovu zvolať synodu a na tej chcelo prijať zákony, ktorými by definitívne pochovali akékoľvek snahy slovenských evanjelikov o rovnoprávne postavenie vo vtedajšej uhorskej ev.a.v. cirkvi. Ak sa Vám budú zdať aj po 90 rokoch niektoré veci povedomé, vedzte, že ide o podobnosť „čiste náhodnú“.

Takže začítajme sa do slov Juraja Janošku: (článok nechávame v pôvodnom znení a vtedajšej slovenčine)

Požehnane pamätný bude cirkvi tento rok, jestli synoda, vedená duchom Kristovým, duchom viery, lásky a spravodlivosti, v dobrom, pravom smere premení a zdokonalí doterajšie zákony, bude užitočná našej zbedovanej cirkvi a žehnať ju budú i ďaleké pokolenia, keď také zákony donesie, ktoré odčinia každú krivdu, obhája každé dobré právo, každý oprávnený záujem, upravia všetko v riadnu koľaj a tým zabezpečia zdravý rozvoj i celku i všetkých údov cirkvi. Naproti tomu stala by sa smutne pamätnou, vzdychy žalobné všetkých ukrivde-

ných a potláčaných by ju sprevádzali, úpadok a zkaza cirkve boli by jej následkom, ak by synoda dala sa zaslepiť zloduchu nesnášlivosti a svetských, kráľovstvu Božiemu odporných úmyslov a cieľov.

Chceme sa úfať tomu najlepšiemu, ale neprekvapí nás ani to najhoršie.

Predovšetkým vyznávame otvorene, že pri našich naskrze zkažených, pravým cieľom cirkve a evanjelia Kristovho odporných pomeroch a prevrátených ludoch ani od najlepších zákonov nečakáme ničoho dobrého. Ludia a menovite tí, ktorí prevádzajú zákony, museli by byť lepší, aby sa i pomery cirkevné napravily. Lebo platí i tu staré latinské porekadlo: Quid valent bonae leges sine bonis moribus? (Čo stoja i dobré zákony bez dobrých mravov?). Kde ľudia a najmä pohlavári nehladajú a nekonajú v cirkvi iné, jedine čo slúži k prospechu kráľovstva Božieho, tam, i keď by mali cirkevné zákony i nejaké nedostatky, nepoškodia, naproti tomu ani najlepšie zákony neochránia právo a neposlúžia k dobrému, jestli ich prevádzajú ľudia nesvedomití, ľudia bez bázne a studu. Alebo či sa nepamätáme, že jeden arcivlastenec, aby len pošliapal právo a nedopustil k víťazstvu prísť k pravde, vyhlásil zpupne, že jemu je celý synodálny zákon veľké nič, keď chce „hájiť“ záujmy vlastenecké?! A nikto

ho preto nebral na zodpovednosť. Ako povedal, tak aj urobil. **Alebo či nemáme desný, odstrašujúci príklad, ako možno i proti zrejmemu zákonu ustanovovať, čo sa ľuďom zachce, príklad na tom, že jednotlivé dištrikty štatútami o voľbe farárov a učiteľov, v ktorých daly právo dištriktuálnemu predstavenstvu nedopustiť do kandidácie cele ľubovoľne, koho práve nechce, pošliapaly starobylé právo slobodnej voľby i základný zákon, ustanovujúci, že v cirkvi všetká moc z cirkevného sboru pochodí? Tedy ani najlepší zákon nič nestojí, keď ľudia alebo telesá postavlia sa krikľave proti zákonu a ustanovujú veci,**

zákonu cele odporne! Ani najprimeranejšie ustanovenia nemajú nijakej moci, ničoho neprospejú, keď tí, ktorí by mali strážiť nad ich platnosťou a sami ich mať v plnej úcte, postavlia sa nad ne i proti ním a pyšne bijú sa v prsia a mocne udierajú na meč vlády, ktorú majú v rukách, nadute a svedovoľne rozhlasujú: Truc, kdo smí nám čo říci! My máme právo, moc, prednosť, jak a co chceme, to je cnosť! Kdo jest, jež by nás učil!

Dobré je tedy, keď sú zákony dobré. Ale mnoho lepšie, áno dobre je len vtedy, keď sú i ľudia dobrí, spravodliví, zákony v úcte majúci.

Pripravil Michal Zajden

Pripomienky Výboru ZED

k cirkevným zákonom schváleným na Synode 2004 dňa 24. júna 2004, účinným od 10. 9. 2004, č. 1/04, 2/04, 3/04 a 4/04

Tri zákony – 1,2,3/04 resp. ich jednotlivé ustanovenia sú v rozpore s Cirkevnou ústavou a Ústavou SR.

Na Synodu boli pripravované – z pozatkov dlhoročných skúseností – skôr úmyselne ako z nedostatku času – vo viacerých variantoch, posledný bol doručenný synodálom približne týždeň pred termínom Synody, tak, aby nielen synodáli, ale prostredníctvom nich ani cirkevné zbory a ďalšie COJ sa nemali možnosť nielen oboznámiť, preštudovať a prediskutovať ich, ale tým menej sa k nim kvalifikovane vyjadriť a zaujať zodpovedné stanovisko.

Pritom ide o ťažiskové zákony, ktoré zasahujú do všetkých cirkevných orgánov a sú účelovo koncipované na koncentraciu moci vrcholných cirkevných orgánov a protiústavnú snahu o zdecimovanie súdnej moci cirkevných orgánov, ktorá znamená začiatok totalitného systému v cirkvi.

Treba len s poľutovaním konštatovať, že napriek týmto očividným snahám cir-

kevných predstaviteľov o nezákonné prisvojovanie si moci, synodáli ani pri zbežnom posúdení návrhov a priemerných znalostiach cirkevných predpisov, najmä Cirkevnej ústavy nepochopili, alebo skôr nechceli pochopiť tieto snahy. Pritom aj bežnému členovi cirkvi – laikovi, ktorý pozná aspoň zásady Cirkevnej ústavy, muselo byť na prvý pohľad zrejmé, že predmetné návrhy sú práve v zásadných otázkach v jednoznačnom rozpore s Cirkevnou ústavou. Napriek tomu našla sa, žiaľ, väčšina, ktorá návrhy, napriek ich protiústavnosti, odhlasovala.

Táto situácia sa opakuje z jednej Synody na druhú a výsledkom je v priebehu ďalšieho obdobia konštatovanie GS-OS o protiústavnosti mnohých takto prijatých cirkevných noriem.

Je otázka, akú ingerenciu a či vôbec majú na tomto cirkev kompromitujúcom stave členovia Právneho výboru a generálneho presbyterstva.

Cirkevný zákon č. 1/04 o konaní na cirkevných súdoch, ktorým sa mení CZ č. 5/99 o cirkevných súdoch, cirkevných sudcoch a cirkevných žalobcoch.

Citovaný zákon zrušil ustanovenia § 2 až 6, § 12 až 17, a § 26 CZ č. 5/1999.

Treba však upozorniť na niektoré závažné nedostatky, nejasnosti, duplicity, najmä na protiústavnosť.

Podľa § 3 „Každý člen cirkvi má právo domáhať sa na cirkevnom súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené“. (V súlade s Cirkevnou ústavou č. 7/1/g.) Súčasná legislatíva však členovi cirkvi (vrátane cirkevných predstaviteľov) aplikáciu tohto ustanovenia jednoznačne a jasne neumožňuje.

Preto ďalšie nadväzujúce ustanovenia už nie sú v súlade s Cirkevnou ústavou, ani so znením samotného citovaného zákona.

Podľa § 6 citovaného zákona cirkevné súdy b) rozhodujú o právach, povinnostiach a právom chránených záujmoch člena cirkvi, c) preskúmajajú zákonnosť iných orgánov COJ podľa osobitných predpisov.

Vzniká oprávnená otázka súvislosti tohto ustanovenia s CZ 2/04 a to § 6 a 7 ako aj § 25 a 26, ktoré v určitých prípadoch vylučujú členom cirkvi (vrátane cirkevných predstaviteľov) možnosť uplatniť svoje práva podľa § 6 b/ zák. č. 1/04 na cirkevnom súde. Vyplýva to aj z ustanovení § 25 a 26, kde sa hovorí o dvojstupňovom konaní, a v § 26/1 výslovné o právoplatnosti disciplinárneho rozhodnutia orgánom COJ.

Pritom ani v jednom z týchto zákonov nie je nadväznosť a neuvádza sa, či sa pripúšťa osobitné „kvázi dovolacie“ konanie, prinajmenej z dôvodu porušenia zákona.

Z ustanovenia § 6/c takúto právomoc cirkevných súdov nemožno vyvodiť, tým viac, že je spochybnená odvolaním sa na nejaké nekonkretizované osobitné predpisy. (Je otázka, či takéto a v akých prípadoch existujú.)

Pritom pôjde o kvantitatívne najväčší počet prípadov, kedy môžu byť členovia cirkvi, a najmä cirkevní predstavitelia chybnými rozhodnutiami orgánov COJ, často v rozpore so zákonmi, existenčne ťažko a trvalo poškodení bez možnosti uplatňovať svoj nárok na nezávislom súde.

Pochybnosti o možnosti dovoľávať sa na Cirkevnou ústavou a Ústavou SR zaručené právo uplatňovať svoje právo na cirkevnom súde vzniká aj vzhľadom na to, že dvojstupňové konanie na cirkevných orgánoch je konečné, má teda povahu „rei iudicatae“.

Bolo by preto potrebné, aby legislatívci, ktorí tieto normy pripravovali, vypracovali presné a jasné vykonávacie predpisy na ich aplikáciu, a najmä aby odstránili protizákonnosti, ktoré vyplývajú z obsahu uvedených cirkevných zákonov.

CZ č. 5/99 bol síce v celom rozsahu pre protiústavnosť zrušený, jeho viaceré protiústavné ustanovenia boli však recipované do CZ č. 2/04, a to aj pokiaľ ide o príslušnosť podľa § 7 najmä ods. 3 kňazov a diakonov, ako aj ďalších cirkevných predstaviteľov.

Všetky uvádzané osoby v tomto odstavci sú diskriminované tým, že sú vyňaté z príslušnosti cirkevného súdu a vystavené možnosti neobjektívneho, nekvalitného, prípadne účelového a nezákonného rozhodnutia niektorého z orgánov COJ, a to s konečnou platnosťou. (Z existujúceho právneho stavu aspoň nemožno vyvodiť interpretáciu opačnú, že

v konečnom štádiu bude o ich nárokoch rozhodovať nezávislý cirkevný súd.)

Pritom najmä u cirkevných predstaviteľov pôjde často o existenčné otázky.

Ustanovenia § 7 a § 7/3 by sa mohli uplatňovať len vtedy, pokiaľ pôjde o prvostupňový orgán. Je možné uvažovať aj o orgáne COJ ako o orgáne druhostupňovom, avšak pod jedinou podmienkou, že bude proti týmto rozhodnutiam pripustená možnosť, prinajmenej ako mimoriadny opravný prostriedok pre porušenie zákona, obrátiť sa na cirkevný súd, a to všetkým účastníkom konania.

Spĺní sa tým aj požiadavka čl. 7/1 Cirkevnej ústavy a čl. 46/1 Ústavy SR, podľa ktorého sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (v súvislosti s čl. 4/2 Cirkevnej ústavy a § 3/3 Zák. práce.)

§ 13/1... „Zloženie senátu sa stanoví na začiatku roka žrebovaním“ – nedomyšlené, neúplné a nevykonateľné ustanovenie. Ak sa stanoví zloženie na začiatku roka žrebovaním, teda pre všetky nasledujúce prípady, bola väčšina členov – adeptov menovaná zbytočne. Neuvádza sa ani otázka žrebovania náhradníkov, predsedu, zastúpenia (farári – laici), teda paritný systém.

Spôsob „ťahania z klobúka“ odporuje Cirkevnej ústave, a to čl. 36/4, 5; čl. 37/3,4, 5 a CÚZ č. 6 § 4 (obligatórne zloženie senátu GS – OS).

Podľa citovaného zákona „všetci členovia senátu sú si pri rozhodovaní rovní“. Ak je potrebná prítomná väčšina členov senátu a väčšina hlasov (podľa znenia zákona) – z 5 členov budú teda prítomní 4, teda väčšina, ale hlasovať budú 2 – 2, keďže hlas predsedu nie je rozhodujúci – rozhodnutie sa nebude môcť uskutočniť. Otázka sa v zákone nerieši.

§ 15/2 „Navrhovateľ môže návrh na začatie konania kedykoľvek zobrať späť, ak sa tak stane, súd konanie zastaví“.

Podobne aj § 13/2 CZ 2/04. Protiústavné opatrenie. Účelovo vložené ustanovenie, z dôvodu konkrétneho sporu, kde sa vedenie cirkvi usilovalo v disciplinárnej – trestnoprávnej veci presvedčiť navrhovateľa o vzatí návrhu späť. Vzhľadom na to, že GS-OS tento postup neschválil, ide o pokus preraziť cez znenie zákona.

Ustanovenie je vzhľadom na čl. 4/2 Cirkevnej ústavy protiústavné („V činnosti upravenej zákonmi štátu sa Evanjelická cirkev spravuje ich ustanoveniami“). Ďalšie všeobecne záväzné štátne zákony pripúšťajú zákonodarnú právomoc cirkvi len v súlade so všeobecne záväznými predpismi.

V danom prípade ide o svojvoľné porušenie týchto ustanovení. Pretože §11a §163 trestného poriadku nemožno extenzívne použiť. Rozširovanie a zovšeobecňovanie dôvodov vzatia návrhu späť je neprípustné. Rozhodnúť o takomto návrhu môže len cirkevný, resp. všeobecný súd. Inak by išlo o protizákonné podporovanie a zamlčovanie trestnej činnosti (prípadne spoluúčasť, spolupáchateľstvo aj navrhovateľov.) Ods. 2 § 15 treba preto zrušiť ako protiústavný.

§ 20/2 Disciplinárne konanie sa začína na návrh (§ 12) „Návrh na začatie konania môže podať ten, kto môže byť účastníkom (a kto môže byť účastníkom? - kto môže podať návrh: circulus vitiosus), a v disciplinárnych veciach cirkevný žalobca.“

Ani z § 12 priamo nevyplýva, že by bol oprávneným navrhovateľom napr. nezákonným rozhodnutím poškodený účastník rozhodnutia orgánov COJ, a v dis-

ciplinárnom konaní jedine nepriamo, pokiaľ by cirkevný žalobca uznal jeho požiadavku za oprávnenú. Prakticky by teda o oprávnenosti rozhodoval s konečnou platnosťou cirkevný žalobca, nie cirkevný súd. Proti rozhodnutiu cirkevného žalobcu nie je možnosť odvolania, ako pri rozhodnutí prokurátora.

Jednostranné oprávnenie majú podľa § 20/2 naproti tomu a contrario jednotlivca – zborové presbyterstvo, predsedníctvo vyššej COJ alebo dištriktuálne predsedníctvo na prejednanie cirkevného súdu. Je teda porušená zásada rovnosti strán. Nedá sa predpokladať, že by tieto orgány predkladali cirkevnému súdu návrhy v prospech obvineného (poškodeného) na zmenu svojho vlastného rozhodnutia.

§ 20/10 – opakuje sa predchádzajúce protizákonné ustanovenie. Jedná sa o späťvzatie návrhu, ktoré treba pre porušenie zákona zrušiť.

Cirkevný zákon č. 2/04 o disciplinárnom konaní

Ani z § 7/4 tohto zákona nevyplyva, že by cirkevný súd bol príslušný, okrem taxatívne vymedzených prípadov písmen a/b (značne obmedzená príslušnosť), aj napríklad na rozhodovanie o právach členov cirkevného zboru, vrátane cirkevných predstaviteľov, ich porušenie nezákonnými rozhodnutiami cirkevných orgánov v disciplinárnom konaní, ale aj inde. V dôsledku toho možno odvodnene predpokladať, že bude množstvo právoplatných, ale protizákonných rozhodnutí, proti ktorým poškodení nebudú mať možnosť ani právo obrátiť sa na cirkevný súd. Tým menej pochopiteľné a kontroverzné predpisy.

Potvrďuje to aj § 17/3 „Disciplinárne konanie sa začína aj odstúpením dis-

ciplinárneho konania zborovým presbyterstvom, predsedníctvom vyššej COJ alebo dištriktuálnym presbyterstvom na prejednanie súdom“, teda ani zmienka o takomto oprávnení poškodeného jednotlivca. Porušené ústavné právo – zásada rovnosti strán.

Cirkevný zákon č. 3/04 o disciplinárnych previneniach

V § 5 sa uvádzajú exemplatívne skutkové podstaty (hmotné trestné právo). Možno ich rozdeliť do dvoch kategórií: a – h), ktoré majú všeobecnú povahu a možno ich vykladať aj extenzívne a účelovo. Skutkové podstaty h – p sú síce konkretizované, ale pritom z nich vyplýva až priveľmi konkretizovaný vzťah, napr. písm. 1) krivé obvinenie podaním na súd (cirkevnoprávny, občianskoprávny alebo trestnoprávny), a najmä poučka hodná nižších tried školy usilujúca sa o zastrasovanie, pokoru a poníženie navrhovateľa, a „veľkodušnosť“ druhej strany, že v prípade ospravedlnenia nie je takéto konanie disciplinárnym previnením. Pritom sa zabudlo poznamenať, že o tom, či išlo o krivé obvinenie by musel najprv rozhodnúť právoplatným rozhodnutím príslušný súd.

Okrem toho písm. 1) sa mohlo aplikovať do ktoréhokoľvek ustanovenia písm. a–h).

Cirkevný zákon č. 4/04, ktorým sa mení CZ č. 11/94

Po viac než dvoch rokoch si cirkevný zákonodarcovia všimli mimoriadne závažné ustanovenia Zák. práce § 3/3, ktoré sa týka celej cirkvi a všetkých COJ, farárov aj ústredia. Zrejme z nedostatku schopnosti aplikácie uviedli len citáciu tohto zákona bez jeho interpretácie a podrobných vykonávacích predpisov. Bez týchto vykonávacích predpisov nebude možné zákon realizovať.

Bludné náuky posledných dní

Nepraví Kristovia a nepraví proroci

Keď sa učeníci Pána Ježiša pýtali, aké budú znamenia Jeho návratu, Pán Ježiš ich varoval: „...povstane mnoho falošných prorokov a zvedú mnohých“ (Mt 24,11). „Riekol im: Nedajte sa zviest! Lebo mnohí prídu v mojom mene a povedia: Ja som Kristus, a: Čas sa priblížil. Nechodte za nimi!“ (Lk 21, 8) Tá reťaz falošných kristolov a prorokov vyvrcholí príchodom antikrista a falošného proroka (Zj 13).

Ako sa rozpozna ten pravý vracajúci sa Mesiáš od falošného Krista? Odlíšia ho nie veľké činy, znamenia a divy, ktoré v moci satanovej bude konať tiež antikrist (Mt 24,24), ani „láska“ či „znaky po klincoch“ (to všetko sa dá napodobniť). Jedine to, ako príde, antikrista od Krista odliší: (Mt 24,25-27). Pravý Mesiáš sa vráti s veľkou mocou a slávou, v jedinej chvíli, viditeľne pre celý svet (Mt 24,30).

Pretože Pán Ježiš sa už nevráti v poníženej podobe obyčajného človeka, ale v moci a sláve na nebeských oblakoch, znamená to, že všetci tí ľudia, ktorí medzi nami žijú, žili a ešte budú žiť a tvrdia alebo tvrdili o sebe, že sú Mesiášmi, kvalifikujú sa ako falošní Kristovia.

Falošní Kristovia vystupovali už v prvotných dobách kresťanstva a objavujú sa dodnes. V našej dobe však ich počet na celom svete rastie a pribúda aj ich prívržencov. Tu sú niektorí najznámejší: Abd-ru-shin (=Oskar Ernst Bernhardt; 1875-1941), Jiddu Krišnamurti (1895-1986), hinduistický chlapec, Father Divine (=Georg Baker, zomrel 1965), černochoch z Južnej Georgie/USA, San Myung Mun, Korejčan nar. 1920, Kristus Nového veku (New Age), zatiaľ anonymný, ktorý má

svetu priniesť mier a bezpečie a je identický so všetkými v rôznych náboženstvách očakávanými svätými osobnosťami (napr. Maitreya-Budha budhistov, Imám Mahdí moslimov, Krišna hinduistov, Mesiáš židov, Ježiš kresťanov...). Tento názor sa rozšíril ďaleko cez hranice hnutia New Age.

Znalec Biblie dosť ľahko odhalí falošného Krista. Horšie je to s falošnými prorokmi. Mesiáš, prichádzajúci v sláve, je len jeden, jasne poznateľný, ale mnohí falošní a praví proroci vystupovali v dejinách spásy často súčasne (Jr 23,9 nasl.). Preto nás Písmo vyzýva, aby sme skúmali duchov, či sú z Boha, pretože mnohí falošní proroci vyšli do sveta (1J 4,1). Poskytuje nám zároveň kritériá, podľa ktorých ich poznáme. Uvádžam z nich:

Falošní proroci niečo ku Biblii pridávajú alebo niečo uberajú (1K 4,6; 2J 9v.; Zj 22,18 nasl.). Vymýšľajú učenia, ktoré sú v rozpore s celou súvislosťou jednoznačného znenia Písma (G 1,6 nasl.). Prehliadajú ústredné pravdy kresťanskej viery a popierajú Pána Ježiša, Jeho dielo, predovšetkým Jeho božstvo, vtelenie, zmierujúcu obeť na kríži a Jeho zmrtvýchvstanie v tele (1J 2,22; 4,2; 2J 7). Ich učenie je zmes pravdy a klamstva, aby mohli zvádzať pokiaľ možno čo najviac ľudí (2K 11,14). Vyhlasujú budúce veci s nárokom na Božie zjavenie („Takto vraví Hospodin...“, „Pán mi zjavil...“ a pod.), ktoré sa však neplnia (Jr 28,9). Ich sľuby sú často zaobalené do krásnych slov (Mt 7,15). Ich učenie často prináša falošné evanjelium o pokoji, láske, harmónii, jednote, tolerancii (Jr 6,13), a tiež falošné alebo prehnané vykresľovanie strašných Božích súdov.

Záplava ideológií

Vedľa rôznych falošných prorokov a siekt nimi vyvolaných, existuje veľké množstvo nekresťanských svetonázorov. Nebezpečné je, že mnohé bludné učenia obsahujú i niečo správne a pravdivé. Tak napr. marxizmus bojuje proti nespravodlivému vykorisťovaniu robotníkov v továrni. Feminizmus sa snaží o zrovnoprávnenie žien v ľudskej spoločnosti. Teológia mŕtveho Boha sa snaží o presadenie lásky k blížnemu a volá po súcite s trpiacimi. Je však potrebné za týmito dobrými cieľmi vidieť smerovanie namierené proti živému Bohu Biblie a Jeho Synovi Pánovi Ježišovi Kristovi. Uvediem stručne protiklady niektorých zásad.

Marxizmus: Človek nahrádza Boha, triedny boj vykúpenie, beztriedna spoločnosť nahrádza raj.

Neomarxizmus: Človek nahrádza Boha, potreby človeka nahrádzujú morálku.

Teológia mŕtveho Boha a rôzne genitívne teológie (teológia nádeje, oslobodenia atd.): Človek nahrádza Boha, ľudské aktivity nahrádzujú Božie dielo, ľudská solidarita Božie kráľovstvo.

Feminizmus: Ženské božstvá nahrádzujú Boha Otca, krv ženskej menštruácie Ježišovu krv. Lesbické vzťahy nahrádzujú manželstvo.

Kulty gurov z Ďalekého východu: Namiesto Pána Ježiša nastupuje guru, miesto obete zmierenia Pána Ježiša Krista na kríži nastupuje sebavykúpenie rôznymi duchovnými praktikami; miesto kresťanskej morálky nastupuje plytká nemorálnosť (Deti božie) alebo falošná prehnaná askéza (Hare Krišna a Ananda Marga).

Ideológia New Age: Namiesto živého Boha nastupuje neosobná sila; miesto obete zmierenia nastupuje sebavykúpenie rôznymi duchovnými praktikami a re-

inkarnáciou; miesto kresťanskej pravdy zaujíma univerzálna jednota národov a náboženstiev, vrcholiaca v novodobom budovaní Babylonskej veže.

Náboženská ekuména: Namiesto pokoja s Bohom sa usiluje o zmier medzi náboženstvami; namiesto kresťanskej pravdy nastupuje náboženská jednota; namiesto ríše pokoja Ježiša Krista nastupuje vlastnou silou vydobytá ríša mieru „celosvetového spoločenstva“, ktoré vyústi do antikristovej ríše.

Islam: Namiesto trojjediného, hriechy odpúšťajúceho Boha Biblie nastúpil vzdialený, neosobný Allah Koránu; namiesto Božieho Syna nastupuje Mohamed ako antikristovský prorok; namiesto oslobodzujúcej obete Pána Ježiša sa hlásajú ľudské pokusy o vykúpenie recitovaním, modlitbami, pôstami, almužami a púťami.

Duch doby kontra Biblia

Formou protikladov medzi duchom doby a Bibliou uvediem niekoľko príkladov, ako nebiblické učenia a dôsledkom toho nebiblické chovanie a postoje charakterizujú dnešnú spoločnosť:

Dnes sa hovorí: „Všetky náboženstvá uctievať rovnakého Boha. Vy kresťania ste predsa znášateľní.“

Biblia hovorí: „Ja som Hospodin, tvoj Boh; Ja som ťa vyviedol z egyptskej zeme, z domu otroctva.“ (2M 20,2n)

Dnes sa hovorí: „Neexistuje žiadna absolútna pravda, len trvalá diskusia. Stále len hľadáme a učíme sa.“

Ježiš Kristus hovorí: „Ja som cesta, pravda i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa.“ (J 14,6) A Božie slovo je pravda (J 17,17).

Dnes sa hovorí: „Moderné je vychovávať deti proti autorite. Rodičia majú ustúpiť do úzadia akonáhle o to deti stoja.“

Biblia hovorí: „Cti si otca i matku...(2M 20,12)“

Dnes sa hovorí: „Robím si, čo sa mi zapáči. Načo manželstvo? Voľná láska, homosexuálne vzťahy – to je dnes moderné!“

Biblia hovorí: „Varujte sa smilstva! Každý iný hriech, ktorého sa človek dopustí, je mimo tela; ale kto smilní, hreší proti vlastnému telu“ (1K 6,18).

Dnes sa hovorí: „Čím horšie vyzerá ten druhý, o to lepšie vyzerám ja. A keď na neho nič nenájdem, tak si niečo vymyslím. Noviny mi ešte poďakujú.“

Biblia hovorí: „Nevydaš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu“ (2M 20,16).

Katastrofálne odpadanie od viery

Mnohé z vymenovaných javov – zvlášť v morálnej oblasti – by boli ešte do 50. rokov 20. storočia nemysliteľné, alebo by to spoločnosť netolerovala. Keď skúmame, kedy nastal taký prudký úpadok, dôjdem do druhej polovice 60. rokov 20. storočia. Vtedy začal nasledujúci vývoj:

V Kalifornii bola v roku 1966 založená prvá satanská cirkev.

V roku 1966 začína v Kalifornii vlna hippies, drog a voľného sexu, ktorá veľmi skoro zaplavila celý svet.

Pohanské kulty Ďalekého východu prenikajú do kresťanských krajín, predovšetkým transcendentálna meditácia (1967 Baetles), Hare Krišna (1965), Children of God (1968).

V roku 1966 vyhlásil Mao Ce-tung v Číne „Veľkú proletársku kultúrnu revolúciu“. Začalo obrovské prenasledovanie kresťanov. Koniec 60. rokov - New Age na Ďalekom Východe.

Je to otrasné, ale v súlade s biblickým proroctvom, že mnohé z týchto trendov našli odozvu v cirkvi:

Tak v roku 1968 preniklo do cirkvi „hnutie modernej pastorácie“, kde sa kladie dôraz na psychológiu namiesto toho, aby sa zvestovalo Božie slovo, dôraz na skúsenosti miesto na zjavenie, na ľudské slovo namiesto na Slovo Božie.

V roku 1965 skončil v Ríme Druhý Vatikánsky koncil rímsko – katolíckej cirkvi. Dohodol ďalšie otvorenie cirkvi svetu a nekresťanským náboženstvám. Prvý otrasným vrcholným dôsledkom bola spoločná „modlitba za mier“ zástupcov všetkých náboženstiev roku 1986 v Assisi.

Na štvrtom plenárnom zasadnutí „Ekumenickej rady cirkví“ 1968 v Uppsale došlo k dramatickej zmene kurzu: vedľa dialógu medzi cirkvami nastúpil dialóg s nekresťanskými náboženstvami a ideológiami. Miesto biblického poverenia „Čiňte mi učeníkmi všetky národy sveta“ (Mt 28,19) získavala čím ďalej väčší priestor myšlienka „sekulárne – humánneho celosvetového spoločenstva všetkých rás, kultúr a náboženstiev“. Ako alternatíva ku ženevskej Svetovej rade cirkví vzniklo v 70. rokoch „Lausanské hnutie“, aby ďalej rozvíjalo misijné poslanie cirkvi.

Keď si uvedomíme, aké množstvo rôznych hnutí vzniklo v takom krátkom časovom období, môže nás to zmiať. Je však jasné, že všetky tieto hnutia smerujú k jednému spoločnému cieľu: preč od živého Boha Biblie a Jeho poriadkov! Nastalo už to „veľké odpadnutie od viery“, o ktorom hovorí Písmo v 2Te 2,3? Mnohí to nevyklúčujú. Možno by bolo zaujímavé hovoriť o tom, prečo to ide s národmi celosvetovo dolu kopcom? Práve v súvislosti so slovom z Lk 21,24. Žeby začal Pán Boh sťahovať svoje požehnanie od „pohanských národov“, aby sa s ním obrátil k židovskému národu? (R 11,25)

Nemôžeme to s určitosťou tvrdiť, pretože i naďalej dáva Pán Boh požehnanie medzi pohanskými národmi, zatiaľ čo v Izraeli sa to doposiaľ prevažne nedeje. Ale i napriek tomu sa „západné kresťanské krajiny“ stávajú vo všeobecnosti

vnímajúc nekresťanskejšie. Je namieste modlitba, aby Hospodin ešte mnoho ľudí z tohto stavu vytrhol a pritiahol k sebe.

*Spracoval Vereščak Jozef,
podľa článku ThDr. Lothara Gassmana:
Bludné nauky posledných dní*

Mojimi očami

Už druhý deň mi chodia po ume Lutherove slová: „Všetci sme zobráci“. Práve do nich by sa totiž dala zhrnúť väčšina dojmov, ktoré mi ostali po stretnutí „výkvetu“ našej milovanej cirkvi vo Zvolene na Všeobecnej pastorálnej konferencii.

Neprihlásila som sa a do veľkonočného pondelka večer som bola aj pevne rozhodnutá, že nepôjdem. Značný podiel na tom malo stretnutie 18.februára v Prešove. Zhodou okolností, či skôr náhod, sa tiež konalo v stredu. A práve v stredu učím náboženstvo a dodnes sa nezbavím nedobrého pocitu, že som sa ospravedlnila a vymeškala. Čo na tom, že v utorok boli prázdniny a nebol by vymeškával nikto z nás, veď tí, čo nás zvolávajú neučia, a tak nemusia na to myslieť, že väčšina nás zvolaných učí! A možno aj pomysleli, ale chceli nám dobre, veď si o deň dlhšie po Veľkej noci oddýchneme. (Zabudla som na chvíľu, že na dobrú stránku treba veci vykladať. Parafrazujú Piláta, otázka však znie: „A čo je dobré?“) Ale vrátim sa k stretnutiu v Prešove, aby to nevyzeralo, že len jedno vyučovanie náboženstva stálo v ceste môjmu rozhodnutiu. Musím popravde povedať, že prešovskému stretnutiu slúži ku cti, že sa začalo službami Božími. A div sa svete, ja mám naše služby Božie rada a dokonca mi nevadí, ak sú aj o niečo dlhšie. (O to viac bývam kritická, ak ich niekto przní.)

Hovorím tak preto, že v poslednom týždni som z úst dvoch kolegov počula, ako neznašajú dlhšie služby Božie. Tie prešovské však nikto neprznil. To, čo však nasledovalo po nich, ma priviedlo k rozhodnutiu, že bude lepšie, ak ostanem doma a pôjdem učiť.

Dar presvedčania môjho kolegu je veľký a otázka: „Či ideme?“ nasledujúceho rána z úst mojej ďalšej oltárnej sestry, ma nakoniec presvedčili. Iste nemalú úlohu zohralo aj to, že som mala na stole 14 útlych kôpok, v ktorých boli pripravené otázky na seniorátne kolá biblickej súťaže. A tak sme v stredu ráno cestovali.

Neočakávala som nič, aby som nebola sklamaná.

Napriek tomu bolo dopoludnie silným zážitkom. Jeho sila začala hneď prvou správou o smrti brata biskupa v.v. Možno práve jej smútok pridal na živote zvesti jeho syna. Mal ju pripravenú, pamätám si ju a dala mi nádej, že predsa si niečo odnesiem. Nad spôsob kontroly dochádzky som sa povzniesla. Veď nemožno si všetko pripúšťať k srdcu. Ale už nasledujúca prednáška psychologičky mi nič nedala. Nepochybujem, že boli takí, ktorým dala. Ja som sa chvíľami počas nej cítila trápne. Dokonca raz aj ako žena. Asi som naozaj precitlivelá! Alebo to nie je len v očiach, ale aj v ušiach a možno aj niekde inde. A neubránim sa presvedče-

niu, že živá viera je o veľa viac, ako všetky psychologické teórie. Kiež by sme viac budovali ju! Trápne mi bolo nielen po ob-
sahovej, ale aj po formálnej stránke, kvô-
li výzve sestry Danky Horínkovej, aby už
skončila, kvôli jej odpovedi, že skončím,
ale si ešte poviem, aj kvôli výzve brata
biskupa, aby sa s nami pomodlila. (Viem,
že mnohí z prítomných to vidia, cítia úpl-
ne opačne! Ale mojimi očami to vidím,
prepáčte mi, práve takto!)

Nasledujúce štyri prednášky, či lepšie
povedané príspevky, zanechali vo mne
dojem zrýchlenia. Rýchlo, rýchlo, ešte
rýchlejšie..., len aby sme to stihli. Veď
ako aj na iných fórach – obed je stredo-
bodom – časovým. Obed bol dobrý, hoci
som nechcela prijať ponúknutý lístok,
musím skonštatovať, že si v kuchyni dali
záležať. Možno viac, ako v tej našej. Veď
kaplán bol pripravený viac ako biskup.

Nehnevajte sa brat biskup, ale aj iní
v cirkevných zboroch prežívajú ťaž-
ké chvíle, keď sa im ujde z úst, či z pe-
ra rozličných ľudí všelijaká nepeknosť.
Ale múdry farár vie, že anonym patrí do
koša a nie ako zvesť zverenému stádu.
Ak by bol jeden anonym najväčšou bo-
lestou biskupov, tak by mohli byť šťastní
a naša cirkev by bola na tom veľmi do-
bre. Nevdojak mi zišlo na um, ako môj ne-
bohý otec stál nahý na kamennej dlažbe
spolu s ďalšími Božími služobníkmi. Vie-
te, kedy som sa to dozvedela? Z úst mojej
mamy po jeho smrti! Nepovažoval to za
dôležité zvestovať. Zvestoval niečo iné!

A vy vyťahujete jeden nechutný ano-
nym ako dôkaz utrpenia?!

Ešteže som nič neočakávala, aby
moje sklamanie nebolo väčšie. Dopre-
du som počítala s tým, že program bude
plný, aby priestor na diskusiu bol malý.
A skoro to aj vyšlo. Veď načo kaziť pek-

né, pokojné chvíle vzájomného spoločen-
stva! Škoda, že pravda nechce stáť v kú-
te nevypočutá. Že kričí: „Zmiluj sa nado
mnou!“ Presvedčila som sa, že sa jej v na-
šej cirkvi bojíme. Pod zámienkou poko-
ja, „nerozoštvávania cirkvi“ jej kričíme:
„Buď ticho! O ničom zlom nevieme! A ke-
by sme aj dobre vedeli, tak nechceme ve-
dieť!“ Nie sú to iba tri okruhy načrtnuté
sestrou Lubkou Sobanskou! Je ich viac, je
to vnútorná bieda v našich zboroch, vnú-
torná bieda v nás. „Kúp si kolýriovej mas-
ti pomazať oči, aby si videl.“

Vrátim sa k mojím očiam. Pán Ježiš
povedal, že sviecou tela je oko. Od malič-
ka mi všetko vidno v očiach. A to aj vte-
dy, keď si to neuvedomujem. Brat biskup
Osuský mi počas obedňajšej prestávky
povedal: „Prečo máte také smutné oči?“
Prekvapila ma táto otázka a už dva dni
rozmyšľam, prečo mám smutné oči. Veď
optimizmus viery je vo mne prítomný
a z veľkonočnej radosti žije moja viera.

Asi to bude v tom, že vidím, že sme
žobráci. Žiaľ žobráci, ktorí si to nechcú
priznať. Ktorí nechcú volať: Pane, zmi-
luj sa nad nami! Ale šepkajú si: Spoločni-
te sa na chrám Hospodinov! A keď to ne-
jaký žobráčik zakričí z plného hrdla, tak
mu zapchávajú ústa: „Buď ticho, nemáš
slušné spôsoby, neotravuj Majstra!“ Za-
budli sme ako to bolo so žobrákom, kto-
rému sa vrátil zrak. Blahoslavení, ktorí
nemajú oči a vidia. Čo bude s tými, ktorí
majú oči a nevidia? Čo bude s tými, kto-
rých vedú?

...A tak sme bieli a belší, čierni a čer-
nejší... Možno so smútkom v očiach, ale
s radosťou v srdci volám ja úbohá hrieš-
nica, červík nič neznamenajúci: Ďaku-
jem, Pane, za oči!

Katarína Hudáková
(apríl 2004)

Arogancia moci

Pred pár dňami sa mi napriek tomu, že nepatrím medzi ordinovaných, dostalo do rúk jedno vydanie Vášho časopisu (1/2004). Viaceré články poukazujú na isté symptómy, ktorých ovocie pocitujú na vlastnej koži aj viacerí z nás v cirkevnom zbore vo Svätom Jure už niekoľko mesiacov. Arogancia moci tak na úrovni Zboru biskupov ako aj na úrovni zboru spôsobuje, že sa blížime ku krajnému riešeniu problému.

Čo sa vlastne stalo? Začiatkom októbra minulého roku napísal jeden (v istých kruhoch váženy) brat tzv. otvorený list sestre kapláнке Lenke Tomčíkovej, ktorý poslal emailom jej samotnej ako aj bratovi administrátorovi, bratovi seniorovi a bratom biskupom. Nejaká dobrá duša rozoslala túto emailovú správu do rôznych emailových schránok po celom Slovensku!!! Obsah tohto listu bol plný poloprávd a samospravodlivosti pisateľa listu. Napísali sme (cca 20 členov zboru) tak autorovi listu ako aj nadriadeným našej sestry kapláanky nesúhlasné stanovisko voči odoslaniu listu v elektronickej forme, ktorá je veľmi ľahko zneužitelná.

Na naše obrovské prekvapenie prišlo podľa nás k úplne nelogickému rozhodnutiu na Zbore biskupov dňa 6.12.2003, keď sa brat biskup ZD rozhodol sestru kapláanky odvolať zo Svätého Jura a menovať ju za kapláanky na Starú Turú od 1.1.2004. Pozadie celej veci je veľmi zaujímavé.

Kedže sestra kapláanky pomáhala aj na Evanjelickej diakonii, bratia biskupi požiadali brata riaditeľa diakonie, aby si sestru kapláanky vyžiadal na diakoniu. Oni by mu jeho žiadosť schválili a celá vec by sa v tichosti vybavila. Brat riaditeľ bol však férový a prišiel za sestrou kapláanky, aby sa jej opýtal, či chce na diakoniu ísť. Vo dverách fary sa však zhodou okolností stretol s bratom generálnym biskupom... Tým sa celá vec dostala na

povrch. Potom odrazu vznikol aj druhý variant, že sestra kapláanky by mohla ísť do zboru na Starej Turej. Raz bola celá vec odôvodňovaná bratmi biskupmi ako „normálna cirkulácia kapláanov“, raz ako možnosť nadobudnutia nových skúseností pod dohľadom skúseného farára a inokedy ako snaha pomôcť sestre kapláanky naučiť sa správne liturgovať a dodržovať agendu.

Ako časť členov zboru sme proti tomuto vykonštruovanému rozhodnutiu protestovali. Žiadali sme stretnutie s bratom biskupom ZD a prejednanie celej záležitosti aj s výstrahou, že keď sa veci budú riešiť takýmto neférovými a autoritárskymi metódami, tak sa nebudeme zúčastňovať na dianí v našom cirkevnom zbore. Brat biskup ZD napriek všetkému rozhodol, že sestra kapláanky bude preložená.

Do nášho zboru bol menovaný brat farár Šefranko st., ktorý o situácii v zbore nebol vopred informovaný a bol bratmi biskupmi hodený do situácie, z ktorej východisko sme dodnes nenašli.

Neskôr sme sa rozhodli, že skúsime naše iniciatívy smerovať tak, aby vznikla zmena na kľúčových pozíciách v zbore (dozorca, poddozorca, presbyterstvo) a aby v zbore mohlo prísť k ozdraveniu. V rámci riadneho výročného konventu sme teda v bode „Rôzne“ dali návrh (trikrát po sebe!!!), aby sme hlasovali o vyjadrení dôvery presbyterstvu. Brat farár

Šefranko odmietol dať o tomto návrhu hlasovať (!) vzhľadom na to, že istá časť konventuálov už odišla domov. Dohodli sme sa však aspoň na zvolaní mimoriadneho konventu, na ktorom sme mali rozdiskutovať otázky ohľadom nášho zborového presbyterstva. Pripravili sme pre zasadanie presbyterstva, ktoré malo tohto mimoriadnemu konventu predchádzať, písomné podklady (výhrady k činnosti presbyterstva a zborovej dozorkyne). Mimoriadny konvent prebehol v marci a bol prerušený bez nejakého jasného uzáveru s tým, že odpovede na naše písomné pripomienky dostaneme a potom konvent dokončíme. Teraz je koniec mája 2004 a nepočuť nič ani o odpovediach na naše pripomienky a ani o dokončení konventu.

Podobné veci len „v blede modrom“ sa udiali tiež v zboroch v Trnave, Piešťanoch, Bratislave i inde.

Svoje pochybnosti a výhrady preto vyjadrim v niekoľkých otázkach:

1. Ako je možné, že brat, ktorý napísal otvorený list sestre kapláňke vo forme emailu, nebol za svoje konanie vrchnosťou ani len napomenutý?
2. Ako je možné, že brat biskup ZD Osuský na základe konfliktu listu spomínaného brata a našej odpovede tomu bratovi, ktorú podpísalo asi 20 členov zboru usúdil, že sestra kapláňka rozbíja náš zbor?
3. Ako je možné, že sestra kapláňka bola odvolaná bez toho, aby sa s ňou brat biskup Osuský predtým čo i len stretol? (On ju vôbec nepoznal!)
4. Ako je možné, že sa brat biskup nepozeral ani to, že sa vo svätorejmskom zbore vystriedalo za posledných 9 rokov už 6 kaplánov a že zbor týmito neustálymi zmenami len upadá? Ako

je možné, že ho na to neupozornil brat generálny biskup, ktorý je členom zboru vo Svätom Jure?

5. Ako je možné, že sestra kapláňka bola odvolaná na základe zákulisných ťahov a vykonštruovaných odôvodnení?
6. Ako je možné, že celé rozhodnutie bolo urobené bez ohľadu na názor členov zboru či presbyterstva a bez rozhovoru so sestrou kapláňkou? Nie je toto diktátorské rozhodnutie?
7. Ako je možné, že celé rozhodnutie a preloženie bolo naplánované pred Vianočnými sviatkami a počas nich?
8. Ako je možné, že celé rozhodnutie bolo uskutočnené počas práceneschopnosti sestry kapláňky? Chceme sa však súdiť pred svetskými súdmi o dodržiavaní Zákonníka práce?
9. Ako je možné, že bola preložená do zboru, kde má miestny brat farár sám problémy s dodržiavaním agendy a snaží sa robiť veci „starým“ štýlom?
10. Prečo nemohla sestra kapláňka zostať v našom zbore po boku brata Šefranka?
11. Prečo do celej situácie nezasiahol brat generálny biskup, ktorý je členom nášho zboru? Alebo zasiahol, ale inak ako by sa predpokladalo?
12. Ako je možné, že bratom biskupom a ani vedeniu nášho zboru zjavne nevadí, že sa po tomto všetkom z nášho zboru vytratil život a vzťahy medzi ľuďmi sú narušené?
13. Nie je nelogické vyzývať presbyterstvo, aby ono pripravilo mimoriadny konvent, na ktorom sa má diskutovať o vyjadrení nedôvery jemu samotnému?
14. Prečo viacerí členovia zboru chodia teraz na bohoslužby do iného mesta či do inej denominácie?

15. Ako je možné, že vedeniu zboru nezáleží na tom, aby sa mimoriadny konvent čo najskôr dokončil a aby sa celá záležitosť riešila?
16. Ako je možné, že sa s mladými a nádejnými kaplánmi zaobchádza ako s figúrkami, takže majú chuť „zbalit sa“ a zo služby odísť?
17. Ako je možné, že zborovou dozorkyňou môže byť žena, ktorá na zborovom konvente verejne poprela zmysel misie (a tým vlastne aj existencie cirkvi)?

Pripájam sa k názoru, že koncentrácia moci v rukách Zboru biskupov je zjavná. Nečudujte sa nám preto, že tým krajným riešením, ktoré v úvode spomínam, môže byť aj odchod časti členov zboru do inej denominácie. Zostávať v inštitúcii, ktorej vrchnosť sa oháňa kresťanskými frázami, no kde autoritárske a zákulisné spôsoby sú dennou realitou, je choré. Chcem svoj život stráviť zvestovaním evanjelia strategickým, budovaním učeníkov a nie neustálym zápasom s veternými mlynmi.

Mgr. Milan Mitana,

Kauza Mitana alebo komu na tom záleží?...

Vplyv čias, v ktorom sme neobstáli, brat Mitana vystúpil z ECAV a k tomuto svojmu rozhodnutiu poskytol nasledujúce vyjadrenie:

Dobrý deň,

viacerí z vás sa nás pýtali, prečo sme sa rozhodli urobiť taký radikálny krok, ktorým bol odchod z ECAV. Nechcem tu písať o konkrétnostiach, len chcem vyjadriť, že významným vplyvom na naše chápanie situácie bol spis bývalého českého prezidenta Václava Havla s názvom MOC BEZMOCNÝCH. Havel ho napísal v časoch hlbkej totality (1978). Táto esej bola zameraná na objasnenie komunistického systému, no tiež na zmysel protikomunistického (chartistického) odporu. Pojednáva tiež samozrejme (ako názov napovedá) aj o moci bezmocných.

Bol som veľmi nepríjemne šokovaný, keď som zistil, že mnohé z toho, čo Havel napísal o komunistickom režime, žiaľ, platí aj o ECAV v dnešnej situácii. Nie, nechcem povedať, že ECAV je ako KSČ, no mnohé jeho štruktúry fungujú veľmi „podobným“ spôsobom. Ak chce-

te, prečítajte si odseky z Havlovej eseje v mnou priloženom súbore a zväžte. Budem vďačný aj za Vaš „feedback“.

Tiež ma napadá, keď pokračujem v línii tohto „nekresťanského“ rozmyšľania, že by bolo zaujímavé, keby sa už zverejnili spisy ŠtB. Uz len nahliadnutie do Cibulkových zoznamov na internete niečo napovedá.

*Pán Ježiš nech Vás žehná!
brat Milan Mitana*

Václav Havel: Moc bezmocných alebo o živote v pravde

- Medzi intenciami totalitného systému a intenciami života je priepasť: zatiaľ čo život smeruje zo svojej podstaty k pluralite, k pestrofarebnosti, k nezávislej sebakonštitúcii a sebaorganizácii, proste k naplneniu svojej slobody, totalitný systém vyžaduje naopak monolitnosť, uniformitu, disciplínu: Zatiaľ čo život chce vytvárať stále nové „nepravdepodobné“ štruktúry, totalitný systém mu vnucuje naopak „najpravdepodobnejšie stavy“.
- Človeku slúži tento systém len do tej miery, do akej je nutné, aby človek slúžil

- systému. Čokoľvek „naviac“, teda čokoľvek, čím človek presahuje svoje vopred vymedzené postavenie, reflektuje systém ako útok na seba samotného. A má pravdu: každá takáto transcendencia ho skutočne – ako princíp – popiera.
- Ideológia – ako onen „alibistický“ most medzi systémom a človekom – zakrýva priepasť medzi intenciami systému a intenciami života. Predstiera, že nároky systému vyplývajú z potrieb života. Je to akýsi svet „zдания“, ktorý je vydávaný za skutočnosť.
 - Moc je v zajatí vlastných lží, preto musí falšovať. Falšuje minulosť. Falšuje prítomnosť a falšuje budúcnosť.
 - Človek nemusí týmto mystifikáciám veriť. Musí sa však správať tak, akoby im veril, alebo ich musí aspoň mlčky tolerovať, alebo musí aspoň vychádzať dobre s tými, ktorí nimi operujú. Už preto však musí žiť v lži. Nemusí prijať lož. Stačí, že prijal život s ňou. Už tým totiž stvrďuje systém a naplňuje ho, robí ho, je ním.
 - V podmienkach totality však tieto korekcie miznú, a nič teda nestojí v ceste tomu, aby sa ideológia stále viac vzdalaovala skutočnosti a aby sa postupne menila v to, čím je v totalitnom systéme: vo svet „zдания“, v púhy rituál, v sformalizovaný jazyk, zbavený sémantického kontaktu so skutočnosťou a premenený v systém rituálnych znakov, nahradzujúcich skutočnosť pseudoskutočnosťou.
 - Stále viac záleží na bravúre rituálu než na reálnej skutočnosti, ktorá sa za ním skrýva.
 - Moc sa tak nakoniec vzťahuje viac k ideológii než ku skutočnosti. Z téz čerpá svoju silu, je na tézach úplne závislá.
 - „Diktát rituálu“ vedie k tomu, že moc sa zreteľne anonymizuje. Nie je snáď pre totalitný systém charakteristické, že na všetkých úrovniach mocenskej hierarchie sú individuality stále viac vytesňované ľuďmi bez tváre, bábkami, uniformovanými služobníkmi rituálu a mocenskej rutiny?
 - Akoby tento „diktát fráze“ sám pozýval k moci „frázovitých ľudí“ ako najlepších garantov „samopohybu“ totalitného systému.
 - Ostatne skúsenosť nás predsa dostatočne poučuje, o čo silnejší než vôľa jedinca sa vždy znovu ukazuje byť „samopohyb“ systému. Pokiaľ má nejaký jedinec individuálnu vôľu, musí ju dlho skrývať za rituálne anonymnú masku, aby mal vôbec v mocenskej hierarchii šancu. Keď sa potom v tejto hierarchii presadí a pokúsi sa uplatniť svoju vôľu, skôr alebo neskôr ho „samopohyb“ svojou ohromnou zotrvačnou silou premôže a on je buď z mocenskej štruktúry vypudený ako cudzorodé teliesko, alebo postupne donútený na svoju individualitu rezignovať, splynúť opäť so „samopohybom“ a stať sa jeho služobníkom takmer nerozoznateľným od tých, čo boli pred ním, i od tých, čo prídu po ňom.
 - V totalitnom systéme vedie táto línia de facto každým človekom, pretože každý je svojím spôsobom jeho obeťou i oporou.
 - „Život v lži“ môže fungovať ako konštitutívna opora systému len za predpokladu vlastnej univerzality. Musí obopiť všetko a prechádzať všetkým. Neznesie akúkoľvek koexistenciu so „životom v pravde“. Každé vystúpenie z nej ho popiera ako princíp a ohrozuje ako celok.
 - Stavba „života v lži“ je z čudného materiálu: pokiaľ pokrýva súvislo celú spoločnosť, zdá sa byť z kameňa. Avšak v okamihu, keď ho niekto na jedinom mieste

- prerazí, keď jediný človek zvolá „Kráľ je nahý!“, keď jediný hráč poruší pravidlá hry a odhalí ju tým ako hru, všetko sa náhle javí v inom svetle a celá stavba pôsobí dojmom, že je z papiera a že sa začne nezadržateľne trhať a rozpadáť.
- „Život v pravde“ ako vzbura človeka proti jeho vnútenému postaveniu je pokusom znovu sa chopiť svojej vlastnej zodpovednosti. Je to teda akt zreteľne mravný. Nielen preto, že zaň musí človek tvrdo platiť, ale predovšetkým preto, že nie je účelový – v podobe obecnej nápravy pomerov sa môže, ale nemusí tzv. „vyplatiť“. Po tejto strane ide o „hru vabank“ a je len ťažko predstaviť, že by do nej mohol súdny človek vstupovať z púhej kalkulácie, že sa mu dnešná obeť bude zajtra rentovať – čo len formou obecnej vďačnosti.
 - Ide o to, aby sa dalo dôstojne žiť, aby systém slúžil človeku, a nie človek systému.
 - Niekedy musíme klesnúť až na dno biedy, aby sme pochopili pravdu. Tak ako musíme zostúpiť na dno studne, aby sme uvideli hviezdy.
 - Aj právny poriadok má totiž funkciu „alibi“: „nízky“ výkon moci zahaľuje do vznešeného odevu svojej „literary“. Buduje lúživú ilúziu spravodlivosti „ochrany spoločnosti“ a objektívnej regulácie výkonu moci, aby zakryl skutočnú podstatu právnej praxe: totalitnú manipuláciu spoločnosti. Keby nejaký človek nevedel nič o živote v našej krajine a poznal len jej zákony, nemohol by vôbec pochopiť, na čo si sťažujeme.
 - Inými slovami: právny poriadok – aspoň v niektorých svojich oblastiach – je skutočne len fasádou, len súčasťou sveta „zdaní“.
 - „Život v pravde“ nemôže neohrozovať systém. Jeho trvalé súžitie so „životom v lži“ je proste nemysliteľné.

Ohlas na článok v EPST

Nový zborový dozorca CZ ECAV na Slovensku Bratislava Karol Paulu EPST (číslo 27/2004, strana 8) poskytol rozhovor. Na jednom mieste v súvislosti s tým, že vraj 80 percent cirkevných zborov prekročilo rozpočet finančného hospodárenia na bežný rok uvádza nasledovné: **„No napriek tomu, také prekročenie rozpočtu nie je možné, veď to by potom každý zamestnanec mohol povedať, že nevládze vyžiť z platu a zoberie si ešte 25 percent z firmy. Značne to prežiením, ale je to neoprávnené použitie, prisvojenie si prostriedkov“**, koniec citátu.

Rozpočet finančného hospodárenia na bežný rok podľa priorít, potrieb a možností cirkevného zboru zostaví hospodársky výbor cirkevného zboru a ako návrh

ho predloží zborovému presbyterstvu. To ho schváli, prípadne upraví a postúpi celozborovému konventu na schválenie. Takto schválený rozpočet je záväzný pre cirkevný zbor (po schválení seniorským úradom). V prípade nevyhnutných zmien v príjmovej a výdavkovej oblasti je možné i počas roka rozpočet finančného hospodárenia zmeniť. Aj toto má svoj presný postup, vždy sa o tom hlasuje a prebieha znovu proces schvaľovania. Cirkevný zbor môže svoje hospodárenie v roku uzavrieť prebytkom, prípadne schodkom. Ak výsledkom hospodárenia je schodok, rozpočtový schodok sa uhradí z finančného majetku, z pôžičky alebo z iných zdrojov. V dnešnej ekonomickej situácii nie je ťažké napríklad prekročiť výdavky na opravy a investície. Veď stačí, aby

sa pokazil obyčajný plynový kotol ústredného kúrenia v kombinácii s výpadkom napr. počítača s príslušenstvom a hneď je jasné prekročenie výdavkovej položky rozpočtu finančného hospodárenia minimálne o 100 tisíc Sk. Na druhej strane môže prísť i k nečakanému prekvapeniu z výnosu benefičného koncertu v prospech opravy strechy dajme tomu kostola a plánované príjmy sa v položke milodary nečakane zvýšia o okrúhlu sumu. Ďalej treba uviesť, že zborové predsedníctvo, zborové presbyterstvo a zborový konvent môžu schváliť nerozpočítované výdavky do určitej výšky.

Po skončení roka zborový revízny výbor vykoná kontrolu peňažného denníka jednoduchého účtovníctva podľa jednotlivých položiek. Kontroluje ich výšku a účelnosť vynaloženia. Okrem toho skontroluje fyzický stav hotovosti v zborovej pokladnici, stav finančných prostriedkov na bežnom účte a finančný majetok. Vypracuje príslušné správy, ktoré po schválení celozborovým presbyterstvom sú

predložené na schválenie zborovému konventu. Všetky ekonomické a hospodárske dokumenty sa predpísaný počet rokov archivujú a sú kedykoľvek možné k nahliadnutiu členom cirkevného zboru a revíznemu orgánu vyššej COJ. Verím, že takto sa to deje vo všetkých COJ našej ECAV na Slovensku. Preto v žiadnom prípade nesúhlasím s tvrdením Karola Paulu v predmetnej časti jeho rozhovoru pre EPST. Tak ako sám uvádza v ďalšej vete za spomínaným citátom, značne to naozaj prehnal. **Nový zborový dozorca Karol Paulu by si mal uvedomiť, že svojím preháňaním v printovom médiu môže urobiť medvediu službu ECAV na Slovensku vo vzťahu jej napojenia na štátny rozpočet, môže ublížiť mnohým dobrovoľným pracovníkom ECAV v hospodárskej oblasti.** Prípadne pred ďalšími podobnými vyhláseniami v budúcnosti pre médiá nech si naštuduje problematiku rozpočtovania a systém jej kontroly v ECAV na Slovensku.

Ing. Juraj Ružek, CZ Dun. Lužná

Lepšie raz skúsiť, ako...

V stredu 22. septembra 2004 som bol pozvaný na GBÚ ECAV na Slovensku na rokovanie. Témou mojej návštevy mali byť dva listy, ktoré som adresoval Generálnemu presbyterstvu ECAV na Slovensku a zároveň i predsedníctvu ECAV na Slovensku - profesorovi ThDr. Júliusovi Filovi a Ing. Jánovi Holčíkovi, CSc. – ako súkromná osoba. Obsahom spomínaných dvoch listov zhruba boli: sťažnosť na riaditeľa GBÚ ECAV na Slovensku JUDr. Mgr. Vladimíra Galla za neprimerane dlhé sprostredkovanie riešenia oficiálnej žiadosti CZ ECAV na Slovensku Dunajská Lužná, zamietnutá žiadosť

CZ ECAV na Slovensku Dunajská Lužná o pôžičku na projektovú dokumentáciu hospicu vo výške Sk 550 000,- a žiadosť o zverejnenie zahraničnej pomoci za posledných 10 rokov tak, aby evanjelická verejnosť na Slovensku vedela kto, koľko a na aké projekty z nej dostal.

V stanovený deň a hodinu som sa dostavil na GBÚ. Rokoval som s bratom Holčíkom a prítomný bol aj brat Gallo. Hneď na začiatku som sa slušne ohradil, že ja si s riaditeľom GBÚ nepíšem a že prečo je prítomný? Brat Holčík mi vysvetlil, že sme na jeho úrade a že on podpísal list.

Začal som z mojej strany odbornú diskusiu o rámcových témach nášho stretnutia. Rozhovor s bratom Holčíkom plynul. Navzájom sme si vymieňali a vysvetľovali svoje stanoviská a argumenty. Nie so všetkým sme vždy súhlasili. Zatiaľ bolo všetko v poriadku. Od určitého momentu sa bez vyzvania začal zapájať do našej konverzácie i brat Gallo. Keď som zistil, že do riešenia problematiky neprináša nič konštruktívneho, požiadal som ho, aby nám neskákal do reči. A aby hovoril vtedy, keď bude vyzvaný. Toto sa počas stretnutia zopakovalo niekoľkokrát. Nepomáhali moje protesty, že keď neprestane, opustím miestnosť. Všimol som si, že nerešpektoval ani brata Holčíka, ktorý ho opakovane upozorňoval. Z rozhovoru som veľmi smutný. Je skutočne veľmi tristné, že riaditeľ GBÚ ECAV na Slovensku členovi ECAV na Slovensku, ktorý sa oficiálne rozpráva s generálnym dozorcóm ECAV na Slovensku v rokovej miestnosti povie, citujem: pán Ružek ste insita, o chvíľku – že som tretia cenová skupina a zase o ďalšiu minútku – prišli ste tu oblečení ako pilot Formule 1. Koniec citátov. Vždy, keď odznela jedna z vyššie opísaných invektív na moju adresu, ktoré ma hrubo urazili a vošli do mojej evanjelickej identity, pozrel som sa smerom, kde sedel generálny dozorca. A brat Holčík nič, len sa smial. Keď som chcel, aby potvrdil, či počul napr. poslednú invektívu na moju adresu (moje označenie), musel som sa ho to spýtať osemkrát. Až potom povedal, že to počul.

Bývam 25 rokov na evanjelickej fare v Dunajskej Lužnej ako manžel zborovej

farárky. V živote som sa s takýmto hostilným správaním zo strany cirkevného úradníka nestretol. Ani v hlbokom socializme. Aké pomery vládnu na GBÚ ECAV na Slovensku v komunikácii so zborovými presbytermi? Kto zveril komu kompetencie? Kto koho zvolil? Kto na koho platí cirkevný príspevok? Kto má komu formálne, neformálne skladať účty?

Nie je vôbec v poriadku, keď sa žiadosť cirkevného zboru rieši pomaly rok a nakoniec sa zamietne, keď sa neodborne spoza stola zamietne žiadosť o pôžičku na projekty hospicu. K tej problematike sa kladne vyjadrila Evanjelická diakonia, základný kameň posvätil emeritný biskup ThDr. Ján Antal. A ten kameň po ňom poklepal pán prezident SR Ivan Gašparovič a tiež páni Figel a Roman. Teda? Je na mieste, je úplne legitímne, ak ktorýkoľvek člen cirkvi slušným spôsobom požiada o zverejnenie aj napr. zahraničnej pomoci za posledných 10 rokov. Nie je to zatiaľ o nedôvere, o spochybňovaní. Volá sa to neformálne skládanie účtov ľudí, ktorí sú vo vedení tým, ktorí ich tam zvolili.

Počkám si, čo urobia s mojimi listami a situáciou, ktorú som v tomto príspevku opísal, zodpovední a kompetentní.

Aj touto cestou hľadám členov ECAV na Slovensku, ktorí sa dostali do konfliktu s riaditeľom GBÚ ECAV na Slovensku.

Zatiaľ som našiel troch. Ostatní, ak existujete, prihláste sa cez redakciu Melanchthon. Ďakujem.

Juraj Ružek

Tých, ktorí sa rozhodnú platiť do Sociálneho a penzijného fondu ZED prosím, aby to okrem mzdovej učtarne na GBÚ nahlásili aj na adresu redakcie Melanchthon.

Uzávierka ďalšieho čísla Melanchthon bude 30. novembra 2004.

BRATŘÍČKU, ZAVÍREJ VRÁTKA

1. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.
2. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.
3. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.
4. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.
5. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.
6. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.
7. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.
8. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.
9. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.
10. K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.

K Tebe pozdvihujem svoje oči,
ktorý bývaš v nebesiach.

(ŽALM 123,1)